

บทที่ 7 = โครงการนิทรรศการความรู้เรื่องยา และการสาธารณสุขเพื่อการพึ่งตนเอง

หลักการและเหตุผล

จากการไปอบรมนักเรียนระดับมัธยม ของโรงเรียนควนเนียงวิทยา พบว่าทางโรงเรียนให้ความสนใจต่อการพัฒนาชุมชนเป็นอันมาก ทั้งยังเป็นศูนย์รวมการพบปะของชุมชนในท้องถิ่นได้ดี นอกจากนี้บุคลากรในโรงเรียนทั้งครูและนักเรียนต่างมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม และการทำงานที่สร้างสรรค์ร่วมกับชุมชน ดังนั้นการจัดทำโครงการ "นิทรรศการความรู้เรื่องยาและการสาธารณสุขเพื่อการพึ่งตนเอง" จึงเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ส่งเสริมการพัฒนาชุมชนทางด้านสาธารณสุข โดยใช้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางการเผยแพร่ความรู้ได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์

1. เผยแพร่ความรู้ ในเรื่องยา สมุนไพรและการสาธารณสุขเบื้องต้นเพื่อการพึ่งตนเองแก่ชาวอำเภอควนเนียง
2. ส่งเสริมการพัฒนาชุมชนทางด้านสาธารณสุข โดยใช้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางการทำกิจกรรมเผยแพร่ความรู้
3. เปิดบทบาทของเภสัชกรสู่ชุมชนให้เป็นที่รู้จักของประชาชนมากขึ้น

กลุ่มเป้าหมาย

1. นักเรียนทั้งระดับประถมและมัธยมในเขตอำเภอควนเนียง
2. ประชาชนทั่วไป และผู้ที่สนใจ

คณะกรรมการจัดงาน

1. ผู้รับผิดชอบโครงการ
2. ผู้อำนวยการโรงเรียนควนเนียงวิทยา
3. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลควนเนียง
4. ผู้แทนจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอควนเนียง
5. ศึกษาธิการอำเภอควนเนียง
6. สาธารณสุขอำเภอควนเนียง

สถานที่

โรงเรียนควนเนียงวิทยา อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา

ระยะเวลาเตรียมงาน

สิงหาคม 2534 ถึง 10 มกราคม 2535

วันจัดงานนิทรรศการ

วันเสาร์ที่ 11 มกราคม 2535 ตรงกับวันเด็กแห่งชาติ

การดำเนินงาน

1. ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- โรงเรียนควนเนียงวิทยา ในเรื่องสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ ความพร้อมในการจัดงาน
- สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอควนเนียง เพื่อประสานงานการจัดงานวันเด็กร่วมกัน และประชาสัมพันธ์ไปยังโรงเรียนต่าง ๆ ในเขตอำเภอควนเนียง
- ศึกษาธิการอำเภอควนเนียง เพื่อช่วยประสานงานกับโรงเรียนในการจัดงานวันเด็ก และประชาสัมพันธ์งาน
- โรงพยาบาลควนเนียง เพื่อช่วยงานการตรวจสอบสุขภาพ และการรักษาโรคเบื้องต้น
- สาธารณสุขอำเภอควนเนียง เพื่อขอข้อมูลทางด้านสาธารณสุขและปัญหาสาธารณสุขในพื้นที่ เพื่อเป็นแนวทางการจัดเนื้อหาวิชาการแสดงในงานนิทรรศการ
- ภาควิชาเภสัชเวทและเภสัชพฤกษศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ เพื่อขอต้นสมุนไพรตัวอย่าง แสดงในงานนิทรรศการ
- ขอความร่วมมือภาควิชาเภสัชอุตสาหกรรม คณะเภสัชศาสตร์ ร่วมจัดนิทรรศการแสดงกระบวนการผลิตยา โดยเฉพาะการดอกยาเม็ด

2. ติดต่อขอความสนับสนุนในเรื่องสื่อเผยแพร่

- สำนักงานคณะกรรมการสาธารณสุขมูลฐาน กระทรวงสาธารณสุข
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลา
- กองควบคุมโรคติดต่อ (กองกามโรค) จังหวัดสงขลา
- กองควบคุมและปราบปรามยาเสพติด จังหวัดสงขลา
- หน่วยงานควบคุมอาหารและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมือง จังหวัดสงขลา
- ฝายโสตทัศนศึกษา โรงพยาบาลสงขลานครินทร์
- ภาควิชาการปฐมพยาบาลเบื้องต้น คณะพยาบาลศาสตร์
- ภาควิชาสรีรวิทยา คณะวิทยาศาสตร์

3. ติดต่อขอความอนุเคราะห์ของขีวิตประจำวันเด็กจากหน่วยงานของเอกชน อาทิ เช่น

- บริษัทหาดทิพย์จำกัด
- ห้างสรรพสินค้าสยามนครินทร์
- ห้างสรรพสินค้าไดอาน่า
- ห้างสรรพสินค้าหาดใหญ่ซิตี้
- ร้านหนังสือดวงกมล
- ธนาคารไทยพาณิชย์
- ร้านบอส อีเล็คทรอนิคส์

4. สื่อการแสดงในนิทรรศการ

4.1 จากการศึกษา การสอบถาม ข้อมูลจากสาธารณสุขอำเภอควนเนียง และข้อมูลที่ได้จากการสำรวจโดยแบบสอบถาม พบว่า

4.1.1 ปัญหาสุขภาพอนามัย ที่พบมาก คือ

- อาการท้องเสีย และ โรคไข้เลือดออก
- การมีน้ำคั้นที่สะอาดบริโภค
- การจัดการน้ำทิ้ง

ดังนั้นจึงได้กำหนดหัวข้อในการจัดเนื้อหาของนิทรรศการในส่วนนี้ คือ

- โรคท้องเสีย
- โรคไข้เลือดออก
- การรักษาพยาบาลเบื้องต้นในโรคท้องเสียและโรคไข้เลือดออก

4.1.2 ปัญหาที่พบในเรื่องของการใช้ยา คือ

- การใช้ยาผิดวิธี
- การใช้ยาชุดหรือยาซอง
- การไม่รู้ลักษณะยาเสียและยาหมดอายุ
- การไม่ทราบประโยชน์ของยาที่แท้จริง

ดังนั้น การเตรียมงานนิทรรศการ ในส่วนนี้ จึงกำหนดหัวข้อ คือ

- ยาคืออะไร
- การดูแลลักษณะยาดี ยาเสีย โดยมีภาพแสดงโดยให้ยาจริงที่เป็นยาเสีย ยาหมดอายุ แสดงประกอบป้ายนิทรรศการ
- การดูวันหมดอายุของยา
- ยาสามัญประจำบ้าน มีการแสดงยาสามัญประจำบ้านเป็นชุดจริง และมีจำหน่ายในราคาถูกให้แก่ผู้ที่สนใจ
- เอดส์
- ยาเสพติดให้โทษ

4.1.3 ในส่วนของสมุนไพร เน้นสมุนไพรสาธารณสุขมูลฐาน 5 ตัว คือ

- ว่านหางจระเข้
- ขมิ้นชัน
- ชุมเห็ดเทศ
- เสลดพังพอนตัวเมีย
- ฟักกลายโจรส

นอกจากนี้ยังมีสมุนไพรที่เป็นพืชพื้นเมือง เช่น ตะไคร้หอม หญ้าหนวดแมว มะนาว ทองพันชั่ง ว่านกาบหอย เป็นต้น ซึ่งสมุนไพรเหล่านี้สามารถดูของจริงได้จาก ส่วนสมุนไพรตัวอย่างของโรงเรียน

5. การสาธิตกระบวนการผลิตยา

- การทำยาหม่อง
- การทำยาลูกกลอน น้ำกะลายโจรส และชุมเห็ดเทศ
- การทำยาชงชุมเห็ดเทศ
- การดอกยาเม็ด
- การใช้ น้ำเมือกของว่านหางจระเข้

8. การสิ้นทนาการ

- ตอบปัญหาวิชาการ และเกมส์
- วงดนตรีของอำเภอควนเนียง
- การละเล่นกลางแจ้ง

การประเมินผล

การประเมินผลใช้วิธี

- การสังเกต
- การสัมภาษณ์ผู้มาร่วมงาน
- การตอบปัญหาและเล่นเกมส์ของนักเรียน

ผลการประเมิน

1. จำนวนผู้มาร่วมงาน แบ่งเป็น

1.1 นักเรียน

มีนักเรียนมาร่วมงานประมาณ 200 คน เป็นเด็กนักเรียนในระดับประถมศึกษาประมาณ ร้อยละ 25 และ ระดับมัธยมศึกษา ประมาณร้อยละ 75 กลุ่มเป้าหมายกลุ่มนี้ให้ความสนใจในส่วนของป้ายนิทรรศการและการสาธิตมากที่สุด และมีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมทำกิจกรรมเป็นอย่างดี สังเกตได้จากการเข้าร่วมตอบปัญหาทาง วิชาการ การเล่นเกมส์ และ พบว่านักเรียนประมาณร้อยละ 90 เข้าร่วมการตอบปัญหา เรื่อง สาธารณสุข ยา และสมุนไพร (ซึ่งเป็นเรื่องที่แสดงไว้ในนิทรรศการ) ตอบคำถามถูกประมาณร้อยละ 70

1.2 ประชาชนทั่วไป

มีผู้มาร่วมงานประมาณ 70 คน ซึ่งน้อยผิดความคาดหมายที่ตั้งเอาไว้ โดยเฉพาะใน ส่วนของงานตรวจสุขภาพ และให้บริการตรวจรักษา มีผู้มาใช้บริการเพียงประมาณ 15 คน จากเป้าหมายที่ตั้งไว้ว่าน่าจะมีผู้มาใช้บริการ 50 คนขึ้นไป ประชาชนที่มา ส่วนใหญ่ที่มา มักเป็นผู้ปกครองของนักเรียนระดับประถมที่มานำแสดงบนเวทีในงานวันเด็ก จึงไม่ค่อยจะให้ความสนใจกับงานนิทรรศการ เพราะมีจุดประสงค์เพื่อมาดูการแสดง มากกว่า

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

1. การประชาสัมพันธ์ซึ่งทางอำเภอควนเนียงเป็นผู้ดำเนินการ มีการประชาสัมพันธ์ค่อนข้างน้อย และ ไม่กระจายไปยังพื้นที่ที่อยู่ไกลออกไปจากสุขาภิบาลควนเนียง ทำให้มีประชาชนมาร่วมงานน้อย

ข้อเสนอแนะ

- การประชาสัมพันธ์งานควรทำอย่างต่อเนื่องจนถึงวันจัดงาน และควรประชาสัมพันธ์กลุ่มพื้นที่ของกลุ่มเป้าหมายให้มากที่สุด
  - ถ้าสามารถทำการประชาสัมพันธ์ด้วยตนเองได้จะดีที่สุด เพราะเข้าใจวัตถุประสงค์ของงานดีที่สุด และทราบกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งมีแรงจูงใจและความพยายามที่จะชักนำกลุ่มเป้าหมายมาร่วมงานอย่างแท้จริง
2. ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และขาดผู้รับผิดชอบหรือผู้ประสานงานอย่างจำเพาะเจาะจง
  3. การจัดงานนิทรรศการตรงกับวันเด็กแห่งชาติ ประชาชนจึงมักขาดรอบตัว กระจายไปยังงานต่างๆที่แต่ละแห่งจัดขึ้น ทำให้มีผู้มาร่วมงานน้อย

นิทรรศการการใช้ยา และ การสาธารณสุขเพื่อการพึ่งตนเอง

โดย คณะเภสัชศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

